

Julkisalan koulutettujen
neuvottelujärjestö

Hallintovaliokunta

HE 154/2022 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2023/ Lausuntopyyntö

Valtion talousarvioesitys vuodelle 2023

LAUSUNTO VALTION TALOUSARVIOESITYKSESTÄ

Julkisalan koulutettujen neuvottelujärjestö JUKO ry (myöh. JUKO) kiittää mahdollisuudesta lausua valtion vuoden 2023 talousarvioesityksestä. JUKO lausuu talousarviosta seuraavaa:

Valtion talousarvioesitys on laadittu tilanteessa, jossa koronapandemian aiheuttamat taloudelliset seuraukset näkyvät vielä ja samalla Venäjän käynnistämä hyökkäyssota Ukrainaa vastaan lisää tarvetta merkittäviin taloudellisiin lisäpanostuksiin sekä turvallisuussektorilla, että kansalaisten arjessa. JUKO kannattaa sitä, että maanpuolustuksen, rajaturvallisuuden ja kyberturvallisuuden lisämenot rahoitetaan kehysten ulkopuolelta samoin kuin kuntien veroperustemuutoksiin liittyvät menot hyvinvointialueiden aloittaessa.

Kunnat ja hyvinvointialueet

JUKO pitää välttämättömänä sitä, että kuntien ja hyvinvointialueiden rahoitus on riittävällä tasolla, jotta ne voivat selvitä lakisääteisistä tehtävistään ja palkkavelvoitteistaan. Kuntatalouden 3,8 % indeksikorotus on tervetullut, mutta voi osoittautua riittämättömäksi, kun kuntien mahdollisuudet rakenteellisiin sopeutustoimiin ovat jatkossa rajallisemmat samalla, kun niillä on jatkossakin merkittäviä lakisääteisiä tehtäviä. Hyvinvointialueiden ICT-järjestelmien yhteensovittamiseen tulee ohjata riittävän kauan erillistä rahoitusta, jotta hyvinvointialueille asetetut tavoitteet sujuvammasta hoitoon pääsystä voivat toteutua.

Valtionhallinto

JUKO kiittää turvallisuussektorin huomiointia budjetissa. Poliisien määrärahoihin tarvitaan pysyvä lisäys, jotta tavoite poliisien määrässä voidaan saavuttaa. Samalla on huomioitava kansainvälistyvä rikollisuus, johon yhä nuoremmat ajautuvat mukaan. Poliisien tehtävät ovat muuttuneet järeimmiksi samalla, kun poliisien määrää tulee kasvattaa. Tämä tulee huomioida henkilöstörahoituksen lisäksi poliisien varustamisessa.

Jo NATO-jäsenyyden hakeminen on lisännyt puolustusvoimien tarvetta rekrytoida lisää henkilöjä erilaisiin kansallista ja kansainvälistä turvallisuutta takaaviin tehtäviin. Arvio lisätehtävien pysyvästä tarpeesta tulisi tehdä mahdollisimman nopeasti ja henkilöstömäärärahat tulee mitoittaa ilman määräaikaaisuutta sen mukaan. Puolustusvoimissa on edelleen kesken henkilöstön työaika-suojeluun liittyvät parannustoimet, jotka tulee saattaa kuntoon puolustusvoimien työaikalakia ja henkilöstömitoitusta tarkastelemalla. Yhä vaativammat tehtävät edellyttävät myös asianmukaisia palautumisaikoja.

Koko turvallisuussektorin, sisältäen edellä mainittujen lisäksi rajaturvallisuuden ja tullin, määrärahoja on tarkasteltava tarvittaessa vuoden aikana lisäbudjeteilla.

Yleisesti valtion henkilöstöön kohdistuu toimia JTS-miljardin tuottavuustavoitteen, toimitilasäästöjen ja matkustamiseen kohdennettujen säästöjen kautta. JUKO huomauttaa, että tuottavuutta on mahdollista parantaa toimitiloja tehostamalla, monipaikkaisuutta ja paikkariippumattomuutta aidosti hyödyntämällä sekä pohti-

Julkisalan koulutettujen
neuvottelujärjestö

malla matkustamisen tarvetta verrattuna mahdollisuuksiin huolehtia velvoitteista etänä. Säästöt eivät kuitenkaan saa johtaa virkaehtosopimuksen polkemiseen, vaan esimerkiksi matkustamisesta on korvattava yhdessä sovittujen pelisääntöjen mukaan silloin, kun matka toteutetaan. Tilasäästöjen osalta työnantajan tulee huomioida kaikille työntekijöille asianmukaiset työskentelyolosuhteet paikasta riippumatta, myös kotona, koska etänä työskentely mahdollistaa toimitilojen määrän merkittävän pienentämisen.

Valtiolla on edelleen panostettava hyvään johtamiseen ja poikkeusajan päättymiseen. Uudet työn tekemisen tavat eivät iskostu työyksiköihin itsestään, vaan sekä esimiehillä, että henkilöstöllä on oltava mahdollisuus kouluttautua ja etsiä parhaita käytäntöjä työskennellä hybridimallissa tehokkaasti ja niin, että se ei kuormita fyysisesti tai psyykkisesti liikaa.

Kuntasektorille on vakiintunut käytäntö palkkaharmonisaatiokustannusten täydestä korvaamisesta muutostilanteissa. Valtiolla tulee huomioida sama oikeus- ja sopimuskäytäntö, kun virastorakennetta tai organisaatioita uudistetaan. Muutoksiin tulisi varata täysi rahoitus joko virastotasolle, tai yleiselle "muutosmomentille".

Muut sektorit

JUKO kiittää budjetin valmistelussa huomioitua evankelis-luterilaisen kirkon yhteiskunnallisen tehtävän huomintia 3,8 miljoonan euron määrärahakohdennuksella.

Yliopistojen osalta JUKO kiinnittää huomiota erityisesti tutkimusrahoituksen tasoon ja aloituspaikkamäärätavoitteen nostoon tarvittavaan riittävään erilliseen ja myöhemmin vuosittaiseen rahoitukseen sekä opetuksen ja tutkimuksen laatuun. Suomi on edelleen tutkimusrahoituksen osalta muita maita jäljessä. Rahoitukseen myös liitettävät hakuprosessit ovat usein niin aikaa vieviä, että muissa maissa itse tutkimusta on voitu harjoittaa eteenpäin 2–3 vuotta. Suomessa on tehtävä pysyvä korjausliike TKI-rahoituksen tason ja sujuvan jakamisen suhteen. Laadukas opetus ja tutkimus sekä korkeakoulutettujen riittävä määrä on tie, jolla Suomi pysyy tieteen ja hyvinvoinnin mallimaana.

Helsingissä 4. lokakuuta 2022

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Minna Salminen'.

JUKO ry:n puolesta
Minna Salminen
neuvottelupäällikkö